

GUD LOT SEG IKKE UTEN VITNESBYRD (APOST. 14:16-17): HJERTEBROER TIL GUDS KONGERIKE

Aril Edvardsen på talerstolen i Sarons Dal blant flagg fra ca. 200 nasjoner der Troens Bevis og alle partnerne har virksomhet gjennom de mange forskjellige virkegrener.

Av Aril Edvardsen

Etter at vitenskap og rasjonalisme har dominert verden i det 20. århundre, uten å gi noe svar på menneskenes grunnleggende problem og lengsler, har det 21. århundre på nytt blitt religionens århundre. Ateisme er utadgående, religioner er "inn" i alle verdensdeler.

I dag består vår verden av 1,3 milliarder muslimer, 960 millioner hinduer, 800 millioner buddhister, og 2 milliarder "kristne", hvorav 1,1 milliard er katolikker, 630 millioner er protestanter, og 250 millioner er ortodokse.

Nå oppdager kristne ledere og religionsforskere at Aril Edvardsen er banebryter for en helt ny vei, som består i å kunne forkynne Jesu evangelium uten å gå på kompromiss, men samtidig kunne være venner med ledere og tilhengere av andre religioner – deriblant muslimene.

Med sin unike tilnæringsmåte gjennom vennskap, gjensidig respekt og kjærlighet framstår

Aril Edvardsen i dag som et eksempel for hele verden i også å nå den muslimske verden med evangeliet. Norske og internasjonale kirkeledere, teologer og professorer kaller ham en unik banebryter. Her er utdrag fra Aril Edvardsens engelske bok "Bridges to The Kingdom", som Troens Bevis sprer gratis til kirkeledere og nasjonale forkynnere over hele verden:

Gjennom mer en førtiårsvirksomhet i verdensmisjonens tjeneste har ett av Sarons Dals varemerker alltid vært å ikke angripe verdslige mennesker eller andre religioner. Mottoet har vært Bibelens ord fra 1. Kor. 5:12-13: "Hva har vi med å dømme dem som er utenfor", og Paulus angivelse av "en mye bedre vei", nemlig kjærlighet, gjensidig respekt og vennskap, jfr. 1. Kor. 12:31 og 13:1-13.

Under De store skandinaviske sommerstevnene i Sarons Dal i juli måned går dette som en rød tråd gjennom alle stevner; nødvendigheten av å "flytte prekestolen fra

Sinaifjellets loviske forkynnelse", til en evangelieforkynnelse ut fra forsoningens og forlikelsens sted – Golgata kors, der Jesus avskaffet fiendskapet og skapte fred ved sitt blod på korset – Efes. 2:14-16 og Kol. 1:19-22.

På tross av Jesu klare ord fra Matt. 24:14 om at evangeliet om Guds kongerike først må forkynnes som et vitnesbyrd for alle folkeslag før enden på denne tidsalder kommer, har mange kristne ikke brydd seg om de muslimske folkeslagene, trass i at mange av de unådde fins nettopp blant disse.

Islam er som kjent på frammarsj ute i verden. Nå kommer signalene om at muslimer bosatt i Norge og andre europeiske land kan tenke seg å overta nedlagte kirker og bedehus. I likhet med kristendommen er også islam en misjonerende religion.

Derfor litt spissfindig sagt: "Hvis ikke vi evangeliserer muslimene og viser veien til frelse gjennom Jesus, kommer de til å evangelisere oss".

TRAMP ALDRI PÅ FOLKS GUDSBILDE

Det helligste for hvert menneske på jord er deres "gudsbilde" – selv om det er aldri så forkvaklet og forvrengt. Derfor må ingen forkynner av de gode nyhetene (evangeliet) trampe på eller håne menneskers gudsbilde, fordi da lukker alle sine hjertedører med solid bom og lås.

Gjennom snart 50 år i verdensmisjonenes tjeneste – med kjennskap til norsk og vestlig kristenhet – oppdaget jeg tidlig at vår gamle kristne misjonsarv inneholder ingredienser av aggressivitet og angrep på andre religioner og hedningers "gudsbegrep". Men jeg har prøvd å praktisere "den bedre vei", slik Bibelen anbefaler i 1. Kor. 12:31 og 13:1-13.

MENNESKERS GUDSBILDE SOM PLATTFORM

Jeg har opplevd en fantastisk åpning og suksess med evangeliet, ved å

følge Jesus, Paulus' og de første kristnes metode, og bruke menneskers og andre religioners "gudsilde" og "gudsbegrep" som en plattform for å bygge broer. Dette har gitt meg anledning og muligheter til å forkynde Jesus Kristus alle steder.

Jeg har sett at Jesus klarer å ta vare på seg selv, bare han blir "sluppet løs" blant mennesker av alle religioner. Jesus brydde seg for eksempel ikke om å diskutere med den samaritaniske kvinnen ved Sykars brønn, som feilaktig trodde på samaritanenes vranglære om at de stammet fra Jakob og Israel (Joh. 4). Isteden forkynte han evangeliet for henne med resultat at "hele byen" ble frelst.

Apostlenes gjerninger lærer oss å "svømme i de forskjellige folkeslags kulturer og bakgrunn", når vi skal forkynde evangeliet om Jesus. Her finner vi uttrykk og fraser som folk forstår, og som er samlende og ikke skaper blokade og diskusjoner. Paulus var jøde for jøder og greker blant grekere, og sa: "For dem alle er jeg blitt alt, for i alle fall å frelse noen". (1. Kor. 9:19-23)

Paulus går utrolig langt for å møte grekernes "gudsbegrep" i Athen (Ap.gj. 17) når han på Areopagos kunne "klappe på en steinstøtte", som representerte "en ukjent gud", og si at "det er han jeg forkynder". Noen synes kanskje til og med at

Øverst: Gud har åpnet mange lukkede dører for Aril Edvardsen og virksomheten ut fra Sarons Dal. Her sees han på plattformen i Gaddafi stadion i Pakistan, sammen med noen av de 400 sikkerhetsvaktene myndighetene sendte for å beskytte hans møter.

I midten: Tusener av hinduer søker Jesus i ett av Aril Edvardsens vennskapskorstog i India.

Nederst: Sudans myndigheter sendte også hundreder av soldater og sikkerhetsvakter for å beskytte Aril Edvardsens møter i hovedstaden Khartoums to største fotballstadion.

Areopagos med Akropolis i Athen, der Paulus siterte Epimenides' dikt om Zevs.

han går altfor langt når han deretter siterer filosofen Epimenides ord om Zevs, grekernes høyeste gud.

PAULUS OG ATHENS HISTORIE OM EPIMENIDES OG DEN UKJENTE GUD

Athens ledende politikere og filosofer møttes alltid på Areopagos hvor byens råd og domstol holdt til. Alle Athens ledere visste hva Paulus siktet til når han siterte kreteren Epimenides ord om "en ukjent gud" (gresk: agnosto theo).

Den greske historiker Diogenes Laertius, som skrev sitt klassiske verk: "De Eminente Filosofers Liv" på 200-tallet (Vol. 1, side 110) beretter hva som hendte i Athen ca. 600 f.Kr. Byen ble hjemsoekt av en forferdelig pest. Og selv om Athens byråd på Areopagos ofret alle slags offer til alle greske og andre lands guder, fortsatte plagene med samme styrke. Derfor besluttet byrådet på Areopagos å sende byrådsmedlem Nicias til Knossos på Kreta og hente den berømte filosofen Epimenides. Denne filosofen omtaler Paulus i Titus 1:12-13 som "profet", ifølge grunnteksten, og siterer fra

Epimenides' dikt om Kong Minos fra Kreta: "En av dem, EN PROFET av deres eget folk, har sagt: kretere er alltid løgnere, onde villdyr, dovne storetere". (Titus 1:12)

Byrådsmedlemmet Nicias hentet Epimenides fra Kreta til Athen, og Epimenides bad byrådet på Areopagos og athenerne, å ofre til "AGNOSTO THEO – EN UKJENT GUD", som han sa stod over alle andre guder. Dette gjorde athenerne, og plagen i Athen stanset.

Deretter bygde rådet på Areopagos en statue for denne ukjente Gud, blant de mange avgudsstatuene i Athen omkring Akropolis. Mange steder i Attica omkring Athen fikk også statuer som ikke hadde navn, slik som alle greske guder jo alltid hadde, forteller Diogenes Laertius.

PAULUS SITERTE EPIMENIDES' DIKT OM KONG MINOS OG GUDEN ZEVS

Jeg ble ikke overrasket over at Paulus brukte statuen om "EN UKJENT GUD", som en bro til å forkynne Jesus og evangeliet i Athen. Men jeg ble sjokkert da jeg oppda-

Statue av Zevs, som grekerne kalte Den Høyeste Gud, og Paulus siterte diktet om ham, og siterte det om Himmelsens Gud: "For i ham er det vi lever og rører oss og er til" (Apost.17:28).

get at Paulus' Epimenides-sitat om Gud – "FOR I HAM ER DET VI LEVER OG RØRER OSS OG ER TIL" (Ap.gj. 17:28), opprinnelig handler om grekernes høyeste gud Zevs.

Kreterne, som var den ledende sivilisasjon før grekerne, lærte nemlig at Zevs opprinnelig var en jordisk konge, som senere ble tilbedt på grunn av forfedredyrkelsen, forteller Aril Edvardsen. Og den dag i dag kan turister se huler der kong Zevs skal ha blitt født og hvor han vokste opp, ved Mt.Dikte og Mt.Ida på Kreta. Og Zevs grav finns ved Mt. Juktas, sør for Knossos.

Men Epimenides mente at Zevs ikke var noen jordisk konge, men Den høyeste gud, og at kreterne bare fremførte løgner. I sitt dikt om kong Minos på Kreta, skriver Epimenides:

"Kreterne sier at de gravde ut en grav for Deg,
O Hellige og Høye (Zevs)
De er alltid løgnere, onde villdyr,
dovne storetere.
For du (Zevs) døde ikke. Du lever
for evig og består
FOR I DEG ER DET VI LEVER OG
RØRER OSS OG ER TIL."

Paulus talte om sin Gud, og siterte Epimenides fra Kreta om "AGNOSTO THEOS" –EN UKJENT GUD".

Pesten som hadde rammet Athen ca. 600 f. Kr. og redningen som kom da atenerne bad til Epimenides "Ukjente Gud" var godt kjent også på Paulus' tid. Det stod altere for "En ukjent Gud" hele veien fra havnebyen Pireus opp til Athen.

Alle som hørte Paulus' tale på Areopagos, som innholdt hans Epimenides-sitater (fra ca 600 f.Kr.), og sitatene om at "VI ER GUDS SLEKT (ÆTT)" av de hedenske filosofene Aratos av Soli (315-245 f.Kr.), og Kleantes av Assos (331-232 f.Kr.), kjente godt til disse historier og skrifter. *Dette var en dristig og modig måte for å prøve å komme på bølgelengde med folket i Athen.*

EVANGELIET MÅ PÅ BØLGELENGDE MED FOLKET

Paulus var en lærd mann, og han visste trolig at grekernes ord for "gud" – THEOS, kom direkte fra ordet ZEOS (Zevs). Gresk tilhører den indoeuropeiske språkfamilien, som alle har lignende ord for "gud": Sanskrit India; Dyaus og Divas. Indo-Iransk: Deva, Latinsk: Deus og Diovis. Spansk: Dios. Latvisk: Dievs. Gammel germansk: Tiwaz. Gotisk: Teos, Teiws.

Indoeuropeiske folk i India, kalte denne høyeste gud for Dyeus Pater

= Himmel fader/Gud fader på sanskrit. Dette navnet finner vi igjen i det latinske Diovis/Deus Pater = Jupiter, som også kaltes Jove/Djove Pater.

De germanske og norrøne folk antok et annet indoeuropeisk ord for gud – GHUT, som betyr "å kalle på". I flertall ble dette til det gammelgermanske "GÖTER" (guder) og det norrøne JÖTNER (i entall Jotun, sammenlign Jötun fra Utgard = Jotunheimen = Gudeheimen).

De gamle hedenske goterne kalte sin hedenske gud GAUT, som var identisk med Odin (Woden). De kalte ham også for GHUT, og offerprestene som blotet for denne GHUT kalte de GUDJA (norrønt; göder). Da biskop Ulifas (311-383) oversatte Bibelen til gotisk – den første bibeloversettelsen til et germansk språk – kalte han Bibelens Gud for GHUT. I vår tid anvender vi skandinavere ordet "Gud" – som stammer fra de hedenske ordene "gøter" (guder) og "jotner" (guder/kjemper). På engelsk

anvendes "God" og på tysk "Gott". Vi har ingen andre ord for "gud".

Paulus brukte også de "hedenske" greske ordene for gud (theos) og den høyeste gud (Zeos/Zevs), da han talte på Areopagos, for å komme på bølgelengde med folket. Grekerne hadde heller ingen andre ord for "gud" – og ingen av dem hadde forstått hans hebraiske ord om Elah, Elohim eller Jehovah/Jahweh. Ekspertene på Homers skrifter og gammel gresk, Cyrus H. Gordon og T.B.L.Webster, slår fast at "Theos" hos Homer kan bety "GUD" med stor G, og i Homers terminologi betydde ordet "Dios" = gudfryktig, men opprinnelig betydde ordet "Tilhører Zevs".

Ut fra grekernes forkvaklede "gudsbegrep" og disse sitater fra deres filosofer, forkynte Paulus klart og tydelig om Jesus. På den måten etterfulgte han Jesus selv og unnlot å trampe på grekernes gudsbilde, men forkynte isteden en levende Kristus for dem.

GUDS VITNESBYRD I EVIGHETSHJERTER

Bibelen lærer at *MENNESKET* er en *EVIGHETSVANDRER*. Hvert menneske bærer *EVIGHETEN* inne i seg, fordi Gud skapte mennesket i sitt *BILDE* og sin *LIGNELSE*. Derfor har Bibelen, Guds hellige ord, inkludert et sitat fra oldtidens greske filosofer, Aratos fra Soli og Kleantes fra Assos, som sier: "Vi er altså av Guds slekt (ætt)". (Ap.gj. 17:28-29)

Bibelen beskriver skapelsen av mennesket slik: "Gud Herren formet mennesket av jordens støv, og blåste *LIVETS ÅNDE* inn i menneskets nese, og mennesket ble til *EN LEVENDE SJEL*." (1. Mos. 2:7)

Da Gud hadde formet vår vidunderlige kropp av jordens muld, forteller Bibelen i sitt klare bildespråk, at Gud blåste noe av seg selv inn i menneskets indre. Derfor bærer alle mennesker noe guddommelig – noe av Gud selv – inne i sitt indre. Og det som er av Gud kan aldri dø og forsvinne – *det er EVIG*.

Dette beskriver Bibelen slik: "Alt skapte Gud vakkert i sin tid, OGSÅ *EVIGHETEN* HAR HAN LAGT I *MENNESKENES HJERTER*. Men de fatter ikke det verk som Gud har gjort fra først til sist." (Fork. 3:11) Hvert eneste menneske på vår jord, fra alle folk og stammer, er "DEN KOSTELIGE PERLE", skapt til å leve i samfunn med Gud.

Da "syndefallet" skjedde i Edens hage, mistet mennesket kontakten

Øverst: Aril Edvardsen blir mottatt av Abkhazias første president, og overrekker han et norsk flagg på et vikingskip.

I midten: En gresk pilar av "En ukjent Gud".

Nederst: Dette store kirkeklosteret bygde Den Russisk Othodokse Kirke for å ta vare på Simon Selotens grav i Abkhazia, som for Aril Edvardsen ble en bro for evangeliet til de muslimske abkhazerne.

med Gud. Men der i hagen gav Gud løftet om at en Frelser – født av en jomfru – skulle komme med frelse for en ”fortapt” jord.

Til tross for at Gud talte til menneskene gjennom deres samvittighet, og gjennom sine profeter og tjenere, om omvendelse og tro på Frelseren, vendte mange mennesker seg bort fra Gud og fulgte avguder helt fra de tidligste tider. *Bibelen beskriver dette slik: ”Gud tillot nok i tidligere tider ALLE FOLKESLAG Å GÅ SINE EGNE VEIER. MEN HAN LOT SEG IKKE UTEN VITNESBYRD.”*

(Ap.gj. 14:16-17)

Det skriftsted forteller oss noe helt vesentlig, som mange kristne – endog misjonærer og kirkeledere har oversett. Blant alle hedningfolk, fra primitive steinalderfolk til sofistikerte bymennesker har Gud nedlagt ”VITNESBYRD”, som kan tjene som broer og døråpnere for Guds evangelium, dersom Guds tjenere har visdom og kunnskap til å ta slike broer i bruk.

Disse ”GUDS VITNESBYRD” kan bestå av ”VITNESBYRD SOM ER SKREVET I DERES HJERTER”, slik at ”DERES SAMVITTIGHET OG DERES TANKER innbyrdes anklager dem eller også forsvaret dem”, fordi ”hedningfolk som ikke har (Mose)-loven, AV NATUREN GJØR DET LOVEN BYDER.” (Rom. 2:14-15)

Men disse Guds VITNESBYRD kan også bestå av LEGENDER, MYTOLOGI, TABUER OG TRADISJONER, som kan være forkvaklede rester fra sannheter som forfedrene hadde i forhistorisk tid.

Ofta kan man undres på om disse legender og mytologier kan ha spredt seg i form av sumerens mytologi fra ”BABEL”, eller senere fra jødiske langdistanse handelsmenn som drev handel over store områder fra uminnelige tider.

Men Bibelens ord om at ”GUD LOT SEG IKKE UTEN VITNESBYRD BLANT ALLE FOLKESLAG”, viser oss hvordan Gud, i sin kjærlighet, er interessert i å frelse alle evighetsvandrere.

Det finnes uttallige eksempler fra hele verden, hvordan innfødte misjonærer, og utenlandske misjonærer har tatt i bruk slike

Dette alter for ”En ukjent Gud” stod ca. 100 f. Kr. på Palatine Høyden i Roma.

”Guds vitnesbyrd”, skjult i hedningfolks legender, mytologi og tabuer, som har ført til at store deler av folkeslag og stammer har mottatt evangeliet. De brukte disse legender, mytologier og tabuer som broer og døråpnere for EVANGELIET OM JESUS inn til disse folkeslags hjerter.

Men det finnes også mange triste eksempler på hvordan disse framgangsrike Herrens tjenere, som ”svømte i folkeslagenes kultur” – ble motarbeidet av tradisjonelle misjonærer og kirkeledere. Tradisjonen og regelen fra det 18., 19. og 20. århundres misjon var at man skulle preke imot alle ”hedenske religioner” og ”all demonisk mytologi”.

Men man kan aldri i lengden motarbeide eller diskutere med suksess. Og det er ingen dyd å lære eller å inspireres av nederlag og alt som ikke fungerer.

EN GRAV BLE EVANGELIETS BRO TIL DET MUSLIMSKE ABKHASERFOLKET

I 1995 ble jeg invitert av den muslimske president Vladislav

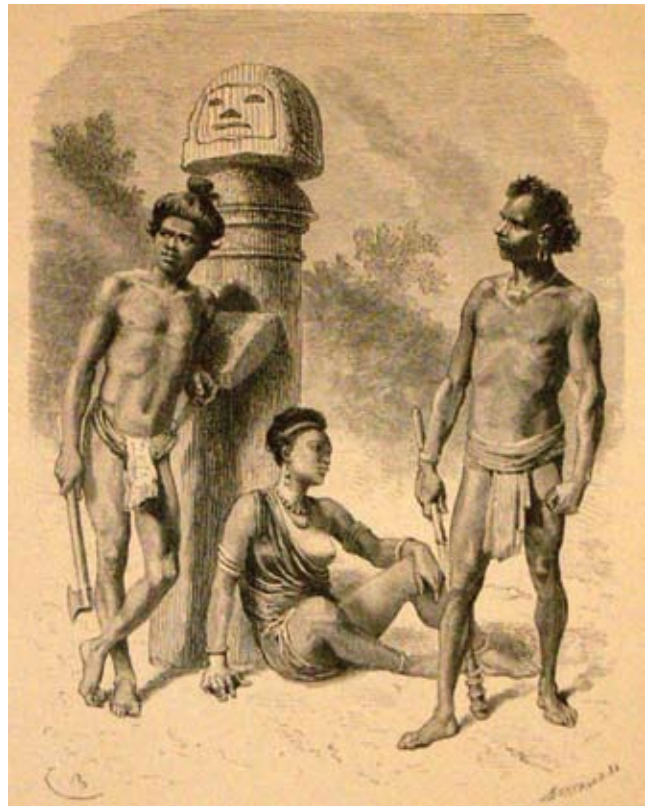
Ardzinba i den lille muslimske republikken Abkhasia ved Svartehavet, for å forkynne evangeliet for Abkhaserfolket. Krigen i Abkhasia var nettopp over, og Abkhasia hadde løsrevet seg fra Georgia, som de tilhørte under Sovjettiden. Nesten halve landet var merket av kulehull og utbombede ruiner.

Abkhaserne er et urgammelt kaukasiske rytterfolk, og landet hadde greske kolonier fra det 7. og 6. århundre før Kristus, deriblant Dioscuria, som romerne senere kalte Sebastos.

I abkhasernes frihetskamp for selvstendighet, når de nå holder på med ”nasjonbygging”, går de som alle andre folk i deres selvstendighetsprosess tilbake til sine røtter. Og nå hadde Abkhaserfolket, som er muslimer, oppdaget at de bare hadde vært muslimer fra år 1555 da tyrkerne erobret Abkhasia, og tvangsomvendte folket til islam. Når Abkhaserfolket nå undersøkte sine røtter, oppdaget de at Abkhasia var et av verdens første kristne land fra 300-tallet. Abkhasia var endog representert på det store kirke-

Lars Olsen Skrefsrud, Santalfolkets apostel.

Tegning av santaler på Lars Skrefsruds tid.

møtet i Nikea i 325, av erkebiskop Stratophil fra Pitsunda.

Men nå hadde også Abkhaserfolket oppdaget at deres egen historie, fortalte at Simon Zeloten, en av Jesu 12 disipler, hadde virket i Abkhasia, og at han var begravd i en hule i Novo Aphon, 25 km vest for hovedstaden Sukhumi. Denne gravhulen hadde den ortodokse kirken tatt vare på. Og da jeg og mitt team kom til Abkhasia i 1995, for å holde en evangelisk kampanje i hovedstaden, tok Abkhasias utenriksminister Zurab Smyr, på oppfordring fra Abkhasias president, oss med til Simon Zelotens grav.

Da hadde jeg straks min prekenetekst, da kampanjen åpnet i hovedstadens kulturpalass i nærvær av mange av Abkhasias politiske ledere:

”Simon Zeloten var en frihetskjemper, slik dere abkhasere nå kjemper for frihet og selvstendighet. Han hatet den romerske okkupasjonsmakten. Men hat eter oss bare

opp innvendig, og skaper kun mer vold og hat. Simon Zeloten hatet alle romere og alle kollaboratørene av sitt eget folk som samarbeidet med okkupasjonsmakten.

Men en dag møtte Simon Zeloten Jesus fra Nasaret, som forandret hans liv. Simon ble fylt av Guds kjærlighet til alle mennesker, og adlød Jesu befaling om å gå ut og forkynne fredens og kjærlighetens evangelium.

Simon kom endog hit til Abkhasia. Og selv om han ble martyr, myrdet av hedenske avgudsprester, la han grunnen til at Abkhasia ble et av verdens første kristne land.

Det evangelium som Simon Zeloten brakte til Abkhasia, er det samme budskap om Jesus, Frelseren, som jeg forkynner. Og dersom dere abkhasere vil ta imot Jesus ved troen i deres hjerter, og legge deres liv og skjebne i Guds hånd, skal Gud ta vare på dere og landet Abkhasia.”

Alle i det fullpakke kulturel-

palasset ville ta imot Jesus som sin Frelser, og jeg ledet dem i synderens bønn om frelse og tilgivelse. Etterpå grunnla vi 3 nye menigheter, som ble de første evangeliske menigheter blant Abkhaserfolket.

I dag har mange i Abkhasia, et hårdt prøvet folk, kommet til tro på Jesus Messias. **Simon Zelotens, nesten bortglemte grav var det Guds vitnesbyrd som Gud hadde etterlatt seg blant det muslimske Abkhaserfolket. Den ble en bro for evangeliet inn til Abkhaserfolkets hjerter.**

VEKKELSEN BLANT SANTALENE, LARS SKREFSRUD OG "SOLGUDEN" THAKUR JIU

Den store vekkelsen som brøt løs blant Santalfolket i India, fra 1867, begynte da den norske misjonæren Lars Skrefsrud og hans danske medarbeider Hans Børresen brukte Santalfolkets legender og mytologi om deres solgud Thakur Jiu som bro for forkynnelsen av Guds

Adoniram Judson (1788-1850), Burmas apostel.

Legenden om "Den tapte bok som skulle komme tilbake med den hvite bror fra vest" levde blant alle fjellstammene i Burma og nabolandene. Denne myten ble en bro for Bibelen og Evangeliet inn til disse stammenes hjerter. Her fra evangeliske møter blant Karenfolket i Burma.

evangelium om Jesus Kristus.

Lars Skrefsrud forteller i sin bok "Traditions and Institutions of the Santal" (1887) at han, etter samtaler med den gamle vismannen Kolean, oppdaget at Santalfolket kalte sin hovedgud Thakur Jiu, som betyr "den sanne gud". Santalene ofret kuer, geiter, og høns til Thakur Jiu, og tidligere hadde de også ofret mennesker.

Lars Skrefsrud var et språkgeni, og skrev også en santalsk ordbok og en bok om santalsk grammatikk. På denne måte gav han santalene et skriftspråk, som senere førte til at Bibelen ble oversatt til santalsk. Under samtalene med vismannen Kolean, og studiene av Santalfolkets legender og mytologi, oppdaget Skrefsrud at Santalfolkets gud Thakur Jiu – den sanne gud – ble ansett som skaperguden som hadde skapt menneskene. Og deres tradisjoner om Thakur Jiu inneholdt skapelsesmytologi, legender om Storflommen, og historien om hvordan Thakur Jiu delte menneskeheten opp i mange folkeslag på en slette kalt Sasan Beda, og spredte dem utover jorden.

Lars Skrefsrud antok navnet Thakur Jiu, som navnet på Bibelens

Gud – Elohim og Jahwe. Santalfolket strømmet til for å høre Skrefsrud og Børresen forkynne at Thakur Jius sønn Jesus Kristus hadde tilveiebrakt frelse og forsoning for alle mennesker. Under Lars Skrefsruds tid i India ble ca. 16 000 nyfrelste santaler døpt til Kristus, forteller Norsk Misjonsleksikon.

Men Skrefsrud og Børresen fikk stor motstand av misjonens ledelse og av misjonær-kollegaene for deres bruk av Santalfolkets gud Thakur Jiu. Motstanden var mye verre enn det jeg har fått for å bruke det arabiske ordet for Gud, som er Allah. Det var jo også den gang både "innsnødde" nordmenn og andre kristne som ikke hadde annet å ta seg til enn å angripe sjelevinnerne Skrefsrud og Børresen. Snart måtte Skrefsrud forlate misjonen han arbeidet for, men vekkelsen blant Santalfolket fortsatte.

Mange europeiske kirkeledere og tradisjonelle utenlandske misjonere ble sjokkert over en slik framgang for evangeliet blant Santalfolket. De mente at noe måtte være galt, og Lars Skrefsrud møtte stor motstand. Men Skrefsrud og Børresen bad om å få ut flere misjonærer, og snart hadde den nye Santalmisjonen døpt

enda 85 000 flere nyfrelste santaler.

MYTOLOGIEN OM DEN TAPTE BOK OG DEN HVITE BROR FRA VEST

I Sørøst-Asias fjellområder finnes det mange forskjellige folkeslag og stammer som tilhører de tibet-burmesiske og austroasiatiske språkfamiliene.

Flertallet av nesten alle disse stammene er i dag kristne. I Burma lever Karenfolket, Kachinfolket, Lahufolket og Wafolket. I Burma, Laos og Nord-Thailand lever Shanfolket og Palaungfolket. I Nordøst-India bor Nagafolket og Mizofolket, og i Yunnan-provinsen i Sørvest-Kina lever Lisufolket. Disse stammer og folkeslag har til felles eldgamle tradisjoner, mytologi og legender om "Den tapte bok", som inneholdt kunnskapen om "Den sanne Gud". I eldgamle sanger og legender, arvet fra forfedrene, fortalte disse folkeslags historier at deres forfedre mistet kunnskapen om "Den sanne Gud", fordi boken som fortalte om ham gikk tapt.

Denne "Sanne Gud", som disse forskjellige folkeslag kalte med ulike navn, på deres egne språk, ble fra uminnelige tider tilbedt gjennom

Et av de mange altere for "En ukjent Gud".

Mizofolket som lever i fjellene mellom Burma og India hadde også legendene om "Den tapte bok" som deres hvite bror fra vest skulle gi dem tilbake.

ulike ofringer. Og helt opp til det 19. århundre var de fleste av disse folkeslag hedenske hodejegere.

Karenfolket kalte sin "Sanne Gud" for Ywa, som var Skaperguden – et navn som ligner på det hebraiske Yahwe. Kachinfolket kalte ham Hpan Wa Ningsang – Den Herlige som Skaper. Lahufolket kalte ham Gui'Sha – Alle tings Skaper. Wafolket kalte "Den Sanne Gud" for Siyeh, og Shanfolket kalte ham for Pu Chan. Nagafolket kalte ham Chepo-Thuru og Gwang, og Mizofolket kalte ham Pathian. Pa betyr "far" og thian betyr "hellig" – så Mizofolkets Skapergud ble bokstavelig kalt "Hellig Far".

Alle disse folkeslag i Sørøst-Asia med legendene om "Den tapte bok", hadde også i deres legender og mytologier "profetier" om at en dag skulle "den tapte bok" som forfedrene en gang hadde, komme tilbake til deres folk. Legendene fortalt at deres "hvite bror skulle komme fra vest med den tapte bok som inneholdt kunnskapen om Den sanne Gud".

I 1817 gikk den amerikanske baptistmisjonæren Adoniram Judson i land nær Burmas hoved-

stad Rangoon, etter en lang sjøreise fra Amerika. Snart hadde Adoniram Judson lært seg burmesisk, og oversatte Bibelen til burmesisk. Mens han arbeidet med bibeloversettelsen i Rangoon, visste han ikke at en flokk Karenfolk som jobbet i hovedstaden, daglig passerte forbi hans hus.

Et ektepar, George og Sarah Boardman, som kom til Rangoon for å hjelpe Judson, startet en internatskole for nyfrelste analfabeter. I undervisningen brukte de deler av Judsons bibeloversettelse, etter hvert som arbeidet skred fram. En av elevene var Ko Thah-byu av Karenfolket, som dermed var den første som oppdaget at "den tapte bok" var kommet tilbake med "den hvite bror fra vest". Ryktene om at "den tapte bok" var kommet tilbake gikk som en prairiebrann til Karenfolket og andre stammer i Burma.

Da misjonærene etter hvert kom til disse stammene med evangeliet, var det titusener av disse stammefolk som mottok evangeliet fra "den tapte bok".

Etter hvert spredte ryktene seg til alle folkeslag og stammer i Sørøst-

Asia som hadde disse legendene. Og da misjonærer og innfødte misjonærer kom til disse stammene med Jesu evangelium, var det hundretusener blant Karenfolket, Nagafolket, Kachinfolket, Lahufolket. Mizofolket som mottok evangeliet. Også titusener blant de andre stammene ble snart kristne.

Dette viser at Gud er interessert i å frelse alle mennesker av alle stammer og folk – også avgudsdyrkere, åndetilbedere, hodejegere og animister.

Til tross for at hedningfolkene gikk sine egne veier bort fra "Den sanne Gud", så elsker Gud alle folkeslag så høyt, at han ikke lot seg uten vitnesbyrd. (Ap.gj. 14:16-17) Derfor finnes det hos disse folkeslag - i deres mytologi og legender, vage og forvrengte myter, som kan brukes som broer og dører for evangeliet inn til disse folkeslags hjerter.

REFERANSER:

T.B.L.Webster: From Mycenae to Homer. Norton Library, New York 1964. Side 11, 108.

Agora (torget) i Athen, sett fra Akropolis, der Paulus daglig samtalte med epikureiske og stoiske filosofer. De brakte han til Areopagos der Paulus talte til dem om sin Gud.

Cyrus H. Gordon: The Common Background of Greek and Hebrew Civilizations. Norton Library, New York 1965. Side 233-234.

J.D.S.Pendlebury: The Archaeology of Crete. Biblio & Tannen, New York 1963. Side 102-103, 327.

Lars Skrefsrud: Traditions and Institutions of the Santal (1887). Santalmisjonen og Lars Skrefsrud i Norsk Misjonsleksikon. Nomi Forlag – Runa Forlag, Stavanger 1967.

Mrs. Macleod Wylie: The Gospel in Burma. W.H. Dalton. London 1859. Side 6, 22, 52-54, 86.

Hminga: The Life and Witness of Churches i Mizoram. William Carery Library, Pasadena, CA. 1976. Side 31 og 42.

Francis Mason: The Karen Apostle. Gould & Lincoln, Boston 1861. Side 9-12, 15-27, 9, 99.

Alonzo Bunker: Soo Thah. A Tale of the Karens. Fleming Revell Co., New York, 1902. Side 82-93.

Herman G. Tegenfeldt: A Century of Growth. The Kachin Baptist Church of Burma. William Carey Library, Pasadena, Ca. 1974. Side 44-46.

Phyllis Thompson: James Frazer and the King of Lisu. Moody Press, Chicago 1962. Side 64.

Diogenes Laertius: Lives of Eminent Philosophers. 2 volumes. Oversatt av R.D. Hicks, Loeb Classical Library, London, Harvard University Press 1925.

R.W. Hutchinson: Prehistoric Crete. Penguin Books. Baltimore 1963. Side 199-205.

Aril Edvardsen: I Brennpunktet. Logos Forlag. Hermon. 2026 Skjetten. 2002. Side 17-71.

Harvey Cox: Fire From Heaven. The Rise of Pentecostal Spirituality and the Reshaping of Religion in the 21. Century. Da Capo Press, Perseus Books, Cambridge, MA 2001.

Aril Edvardsen: Pyramiden og Orion Mysteriet. Hermon Forlag 2026 Skjetten. 2002. Side 349-405.

Troens Bevis, april 2003. Side 16-24.

Herwig Wolfram: History of the Goths. University of California Press, Berkeley, CA. 1988. Side 106, 109-111.